

Överenskommelse mellan kommunerna i Jönköpings län och Region Jönköpings län om samarbete kring personer med psykisk funktionsnedsättning

Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och Socialtjänstlagen (SoL) föreskriver att kommuner och landsting ska ingå formaliserade och övergripande överenskommelser. Innebörden i dessa preciseras i proposition 2008/09:193, sidan 14:

”... krävs överenskommelser av både principiell och praktisk karaktär. Genom överenskommelser som innehåller bestämmelser om gemensamma mål, resursfördelning och övergripande samarbete kring vissa grupper, kan förtroendevalda och andra beslutsfattare skapa långsiktiga strukturer för samverkan och ansvarsfördelning, vilket är till nytta både för verksamheternas ekonomi och för medborgarna.”

Region Jönköpings län och länets kommuner har en väl utvecklad samverkan för hälsa, vård och social välfärd. En gemensam värdegrund har tagits fram och beslutats:

- Vi utgår från patientens/brukarens behov
- Vi samarbetar aktivt över organisations- och huvudmannagränserna
- Vi bemöter varandra med respekt och visar tillit
- Vi lär av varandra och tar tillvara varandras kompetens

Överenskommelsen ska bidra till en god kvalitet i alla livsområden för personer med behov av insatser från båda huvudmännen.

Överenskommelsen är ett ramverk och ska, tillsammans med övriga styrdokument som reglerar ansvar och samverkan, användas som utgångspunkt för lokala överenskommelser mellan huvudmännen.

Överenskommelsen är framtagen i samverkan och under ledning av strategigrupp psykiatri missbruk.

Exempel på andra överenskommelser, avtal och rutiner kring samverkan mellan huvudmännen är:

- Överenskommelse om samordnade insatser mellan landstinget och kommunerna i Jönköpings län med utgångspunkt från aktuell lagstiftning i hälso- och sjukvårdslagen, socialtjänstlagen samt i föreskrifter och allmänna råd (2010-09-29)
- Överenskommelse om samverkan mellan landstinget och kommunerna i Jönköpings län angående bedömning av egenvård
- Avtal mellan Landstinget och kommunerna i Jönköpings län om överlåtelse av skyldighet att erbjuda hälso- och sjukvård i ordinärt boende (med tillämpningar)
- Rutiner för samverkan kring utskrivningsklara patienter (Policydokument 2003-09-15)
- Överenskommelse Jönköpings län om samarbete kring personer som missbrukar alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel eller dopningsmedel (2014)
- Överenskommelse mellan kommunerna och Region Jönköpings län 2015 (tidigare Landstinget i Jönköpings län) om samverkan kring barn och unga med psykisk ohälsa och psykisk funktionsnedsättning
- Tillämpning av lagstiftning samt överenskommelser i Jönköpings län gällande Samordnad Individuell Plan (SIP)

Innehåll

Överenskommelse mellan kommunerna i Jönköpings län och Region Jönköpings län om samarbete kring personer med psykisk funktionsnedsättning

Överenskommelse mellan kommunerna i Jönköpings län och Region Jönköpings län om samarbete kring personer med psykisk funktionsnedsättning	1
Syfte	4
Övergripande mål för samverkan	4
Uppföljning	4
Överenskommelser på lokal nivå	5
Målgrupper	5
Grupper med särskilda behov av samverkan.....	5
Personer med omfattande eller komplicerad psykiatrisk problematik	5
Personer med psykisk störning och samtidigt missbruk	5
Äldre med psykiska funktionsnedsättningar	6
Rutiner för samarbete mellan Region Jönköpings län och kommunen kring personer med psykisk funktionsnedsättning	6
Samordnad vårdplanering vid utskrivning	6
Samordnad individuell plan	6
Ansvarsfördelning på områden där gemensamma insatser krävs	6
Ansvar för hälso- och sjukvård	6
Ansvar för boende	6
Ansvar för sysselsättning och rehabilitering till arbete och studier	6
Ansvar för hjälpmedel	7
Ansvar för stöd till barn som anhöriga till personer med psykisk sjukdom/funktionsnedsättning	7
Ansvar för personliga ombudsverksamheter	7
Ansvar för stöd till anhöriga och närstående.....	7
Brukarinflytande.....	7
Ledning och styrning.....	8
Former för hur tvister mellan parterna ska lösas	8

Syfte

Syftet med överenskommelsen är att tydliggöra ansvarsområden och former för samverkan, samt utgöra ett stöd för bättre resursutnyttjande.

Övergripande mål för samverkan

Personer med psykiska funktionsnedsättningar ska få vård, stöd och rehabilitering samt möjlighet till återhämtning så att de, utifrån egna önskemål, kan leva i samhällsgemenskap med andra.

Sedan psykiatrireformen uttrycks huvudmännens övergripande samverkansmål som:

1. Bästa möjliga vård och omsorg ska erbjudas den enskilde med utgångspunkt från personens behov
2. Insatserna ska samordnas mellan huvudmännen för att skapa kontinuitet utifrån den enskildes behov
3. Samarbetet ska präglas av öppenhet och god ömsesidig information
4. I arbetet ska barn till psykiskt funktionsnedsatta särskilt uppmärksammas och huvudmännen ska verka för att deras behov tillgodoses skyndsamt och utan fördröjning
5. Anhöriga och närstående ska på ett systematiskt sätt involveras som resurser i vård- och rehabiliteringsarbetet, förutsatt att den enskilde samtycker till detta.
Huvudmännen ska verka för att närstående får den hjälp och det stöd de behöver.

De övergripande målen konkretiseras i en handlingsplan, se bilaga 1.

Uppföljning

Denna överenskommelse gäller tills vidare och följs upp årligen i samverkan.

Handlingsplanen (bil.1) följs upp och revideras i ledningssystemet för samverkan en gång per år. Uppföljning av överenskommelse och handlingsplan ska ske med brukarmedverkan på organisationsnivå.

Överenskommelser på lokal nivå

Länsöverenskommelsen ska kompletteras med lokala anpassningar där lokala förutsättningar kräver klargöranden för att säkerställa en likvärdig vård i hela länet.

Lokala anpassningar:

Målgrupper

Målgrupp för denna överenskommelse är personer med psykisk funktionsnedsättning. Delar av målgruppen omfattas också av andra överenskommelser om samverkan;

- personer med missbruk och beroende utan psykiatrisk samsjuklighet
- personer med psykisk utvecklingsstörning utan annan psykisk sjukdom
- personer med demenssjukdomar utan annan samtidig psykisk sjukdom

Grupper med särskilda behov av samverkan

I enlighet med nationella satsningar har Region Jönköpings län och länets kommuner i samverkan beslutat att till och med 2016 prioritera följande grupper inom målgruppen;

- personer med omfattande eller komplicerad psykiatrisk problematik
- personer med psykisk störning och samtidigt missbruk
- äldre med psykiska funktionsnedsättningar

Personer med omfattande eller komplicerad psykiatrisk problematik

Gruppen avser personer i alla åldrar som till följd av en allvarlig psykisk sjukdom eller långvarig psykisk funktionsnedsättning har väsentliga svårigheter inom viktiga livsområden. Behoven kan skifta över tid och beroende på aktuell problematik.

Personer med psykisk störning och samtidigt missbruk

För denna grupp finns lokala avtal utifrån dokumentet ”Utgångspunkter för lokala avtal om samverkan kring målgruppen personer med psykisk sjukdom/funktionsnedsättning och samtidigt missbruk”.

Äldre med psykiska funktionsnedsättningar

Med gruppen avses personer över 65 år som sedan tidigare har eller som drabbas av psykisk sjukdom och/eller psykisk funktionsnedsättning.

Rutiner för samarbete mellan Region Jönköpings län och kommunen kring personer med psykisk funktionsnedsättning

Samordnad vårdplanering vid utskrivning

Samordnad vårdplanering vid utskrivning regleras av Lag om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård, 1990:1404, samt Samverkan vid in- och utskrivning av patienter i slutenvård, SOSFS 2005:27. Vid in- och utskrivning från slutenvård ska huvudmännen samverka i enlighet med befintliga länsövergripande policydokument och rutiner.¹

Samordnad individuell plan

Användning av samordnad individuell vårdplan regleras i HSL (§3f) och SoL (2 kap. § 7). I länet finns beslutade dokument som tydliggör tillämpning av samordnad individuell plan.²

Ansvarsfördelning på områden där gemensamma insatser krävs

I enlighet med psykiatrireformen 1995 har den specialiserade psykiatrin uppdraget att genom utredningsresurser, handledning och utbildningsinsatser i enskilda individärenden stödja kommunerna och deras verksamheter. Den enskildes behov och önskemål ska styra insatsens utformning.

Ansvar för hälso- och sjukvård

Ansvar för hälso- och sjukvård enligt HSL och Patientlagen delas mellan Region Jönköpings län och den kommunala hemsjukvården. Ansvarsfördelning mellan huvudmännen framgår i länets Avtal mellan Landstinget och kommunerna i Jönköpings län om överlåtelse av skyldighet att erbjuda hälso- och sjukvård i ordinärt boende³. Som bilaga till avtalet finns Specialiserad psykiatrisk hemsjukvård.³

Ansvar för boende

Kommunen ansvarar för boende för personer som vistas i kommunen. Detta regleras i Socialtjänstlagen (2001:453) och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387).

Ansvar för sysselsättning och rehabilitering till arbete och studier

Ansvar för att utveckla, driva och stödja studie- och arbetslivsinriktad rehabilitering ligger hos flera olika myndigheter.

¹ <http://plus.rjl.se/index.jsf?childId=7277&nodeId=31431&nodeType=12>

² http://plus.rjl.se/info_files/infosida41731/Tillampning_SIP_20140916.pdf

³ http://plus.rjl.se/info_files/infosida40263/komhemavtalet_4_maj_2012_12_med_bilagor.pdf

Kommunen har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp de behöver, genom 2 Kap 2§ i Socialtjänstlagen (SoL). Kommunens ansvar regleras under flera paragrafer i SoL, samt i Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. För hälso- och sjukvården reglerar HSL främst åtgärder för att medicinskt förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador, men även att erbjuda habilitering och rehabilitering. Utöver detta delas ansvaret även med andra huvudmän, bland annat Arbetsförmedling och Försäkringskassa.

Ansvar för hjälpmedel

Ansvarsfördelning gällande hjälpmedel regleras i Avtal mellan Landstinget och kommunerna i Jönköpings län om överlåtelse av skyldighet att erbjuda hälso- och sjukvård i ordinärt boende³ och dess tillämpningar.

Ansvar för stöd till barn som anhöriga till personer med psykisk sjukdom/funktionsnedsättning

Det är varje barns rättighet att bli uppmärksammas och få det stöd och den hjälp som han eller hon är i behov av. Enligt Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och Patientsäkerhetslagen har hälso- och sjukvården och dess personal skyldighet att särskilt beakta barn som anhöriga och deras behov av information, råd och stöd.

Ansvar för personliga ombudsverksamheter

Verksamheter med personligt ombud grundas på kommunalt ansvar och Huvudmannaskap. För att verksamheterna ska fungera bra behövs en god samverkan mellan de huvudmän som lokalt ansvarar för insatser och rehabilitering för personer med psykisk funktionsnedsättning, samt med patient-, brukar- och anhörigorganisationer.

I länet finns en gemensam ledningsgrupp för verksamheten, där är båda huvudmännen, intresseorganisationer, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen representerade. Sedan augusti 2013 har en verksamhetschef ledningsansvar för samtliga personliga ombud i länet.

Ansvar för stöd till anhöriga och närstående

Socialtjänstens ansvar är enligt 5 kap 10 § Socialtjänstlagen att ”erbjuda stöd för att underlätta för personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller som stödjer en närstående som har funktionshinder”.

Hälso- och sjukvårdens ansvar är att informera om socialtjänstens stöd till närstående och att motivera till kontakt, baserat på lagtexten i 2c § HSL; ”att arbeta för att förebygga ohälsa”.

Brukarinflytande

För att öka delaktighet och inflytande i arbetet med PRIO-satsningen skapades 2012 ett länsövergripande inflytanderåd. I inflytanderådet ingår representanter för brukarorganisationer såväl som icke-föreningsanslutna personer med egnerfarenhet av psykisk ohälsa samt anhöriga/närstående. Inflytanderådet deltar i nätverk och arbetsgrupper

där PRIO-arbetet planeras och utvärderas, däribland uppföljning och revidering av överenskommelse och handlingsplan.

Även i arbetet på lokal nivå ska personer med egen erfarenhet av psykisk ohälsa samt anhöriga/närstående vara delaktiga.

Ledning och styrning

Överenskommelsen har skrivits på uppdrag av ledningsgruppen för samverkan Region Jönköpings län och länets kommuner. På politisk nivå fastställs den i Kommunalt forum (politiskt samverkansorgan för kommunerna och Region Jönköpings län). Fullmäktige i respektive kommun fattar beslut om lokala anpassningar. Ledningsgruppen har det övergripande ansvaret för att överenskommelsen följs upp.

Former för hur tvister mellan parterna ska lösas

Twister löses enligt den rutin som är fastställd i ledningssystemet för samverkan.

REGION JÖNKÖPINGS LÄN OCH KOMMUNERNA I JÖNKÖPINGS LÄN

Maria Frisk
Ordförande
Nämnden för Folkhälsa och sjukvård
Region Jönköpings län

Andreas Sturesson
Ordförande
Primärkommunalt samverkansorgan